

Zalai Közlöny 1900.09.08. 1-2. oldal, alul

TÁRCZA.

Huszonöt év után.

Emlékezés.

A „Zalai Közlöny” eredeti tárcája. –

1. rész.

Írta: Halis István.

Úgy kellene kezdenem, hogy a hetes eső megszűnt, a nap kisütött és Kanizsa zászlódíszben állott, mikor összejöttünk.

Valószínűség szerint azonban mindez nem a mi kedvünkért történt, jobbnak találom tehát az eseményeket egyszerűen elbeszélni.

- Ez évi augusztus 18-án volt huszonöt éves találkozója azon diákoknak, kiknek osztálya 1875-ben Kanizsán végezte gimnáziumi tanulmányait.

Hitte volna valaki közülünk, hogy ily tengernyi idő múlva még huszonheten egybetalálkozunk?

Elsőnek érkezett Szántó Jóska.

Isten hozott Jóska! Már külső formád elárulja, hogy szelíd lelkű tanár lőn belőled, hisz leszakadna az iskola bolthajtása egyetlen mérges toppantásodra.

Utána Kocsis Lajos jött meg.

Alighanem hiperbola lesz, ha azt mondom, hogy ezek voltak az első „fecskek.”

Micsoda fejedelmi alakok! Gyönyörűséggel ölelgetem a pompás kiállítású gyerekeket, de örömem közé némi lelki szorongás vegyül: ha ilyen dimenziókban növekedtek a többi diáktársak is, akkor szűk lészen a Szarvas nagyterme.

Lassankint szállnak a többiek.

Minden érkező hoz magával valami emlékeztetőt huszonöt év előtti ifjúságunkból. Mire 27-en egybeverődünk, akkor nem a deresedő öregek vagyunk már: teljesen visszafiatalodtunk. Rég elfeledett dolgok elevenednek meg előttünk s nyitott szemeink nem a jelent látják.

Az én szemeimben Szántó Jóska, egy tömzsi, szőke gyerek, ki diáktársaival úgy verekedik, mint valami Botond-ivadék, s akinek külsőleg semmi köze sincsen a most megjött nagy Mohamet-emberhez. Másik Szántó Jóska az, aki alatt Látóhegyen a ló megcsikózott, – akármit beszéltek is! Sőt e pillanatban ő maga is messze kalandoz mostani énjétől. (Láthatjátok révedező szemein!) Ott lutriz az iskolapad alatt egy ragyogó szemű kis pajtással, ki később valahol Algyó tájékán földmérő lesz és aki körülbelül harminc év múlva afölött fog búslakodni, hogy nem jöhet közénk megfiatalodni. (Azt tudjátok, hogy Illésházy tanár pipaszárral jutalmazta meg a buzgó lutrizókat)

És vajjon mi köze lehet ennek a gömbölyű, békés nyárspolgárnak, Kocsis Lajos posta-tanácsosnak, ahhoz a vékonypéznű dacos legénykéhez, akit éjnek éjszakáján csak oly módon lehetett megmenteni a „Halberdó”-t kiabáló silbak lövésétől, hogy megijedt pajtásai beleteperték a hóba és magukkal hurcolták?

Külsőleg éppen semmi köze sincsen. Csupán a léleknek ismeretlen mélységében rejtőzhetik még valami a rakoncátlan ifjúból.

Szervey Dolfi siet megjönni egy nappal előbb, hogy édesanyja sírjára koszorút vihessen. Megveri az eső fényes cilinderét és szalonruháját; de ő alig érzi a záport, annyira érzéketlenné teszik a külső hatások iránt a gyerekkorbeli emlékek.

Nini, Bedő Béla is eljött közénk Znió-Váraljáról! Ruganyos a járása, derült a kedélye. Nyom nélkül suhant el fölötte a negyedszáz esztendő.

Béla meg a hátamögött álló Engländer Ottó annyira megmaradtak fiataloknak, hogy valóságos botrány.

Megvallom, csupán annyit tudtam arról a Znió-Váraljáról, hogy nagyon meszsze van s talán mandzsu népek lakják, kik alighanem rokonai hun elődeinknek. És Béla elhitette velem, hogy ott is magyar nép lakik, mely csakúgy pöröl, mint a többi. civilizált magyar, sőt anizs-kártyákat is küldöz.

Sanda gyanú nyomja lelkemet, hogy Béla megtréfált és nagyokat kacag hiszékenységem fölött. Biztosítlak azonban édes Béla pajtásom miképp ezekben az ünnepélyes órákban akár azt is elhitethetted volna velem, hogy római pápát választottak a luteránusok.

A régi szeretet könnybe borítja szemeimet, mikor Szmodis Bandi megérkezik. Az emlékek özönét hozza magával, s élesen megvilágítva áll előttem két diák, amint a magas pajta szalufáin mászkál. Vajjon csakugyan a királyi közjegyzőnek és a városi tanácsosnak, ennek a két szürke bácsinak, a régi énje szedegeti a csipogó verébfiakat?

Persze az is megesik, hogy egyikmásk nem ismeri meg a régi pajtit. Belép közénk például Zombory Lajos.

– Szervusz Lajos!

– Gyere koma!

– Istenhozott gyerek! üdvözöljük egyszerre húszan.

Lahos paroláz velünk és sorba csokolózik. Egy jól táplált úr azonban azt mondja: „Hohó, Lajos! addig nem csokolózunk, míg meg nem mondd ki vagyok én!”

Zombory aztán forgatja jobbról-balról, de sehogyse ismeri föl a nyájas idegenben Kölgyessyt. Sőt nem ismeri meg Szmodist sem, pedig mindakettő földije neki. (Somogyországból valók.) – Nem csoda: 25 év óta most látja őket először.

Bizony nehéz a múltból visszatalálni a jelenre!

Úgy-e a ti szemeitek is szökének látják Váry Jóska fűrtjeit? Úgy-e milyen nagy távolságról keresztülveti magát a lovon ez a ruganyostestű csöpp gyerek a tornateremben? Valóságos gyönyörűség nézni a visszaemlékezés képében.

Hát Gászner Pali ne volna a régi gyerek? Mindjárt mikor megjött, nem odahúzta-e szíve egykori lakóhelyéhez? A diákpajtások társaságában elsőben is végig sétált a főutcán. Ferenc Jóska (annyira belejöttem a kedveskedő nevekbe, hogy még a királyt sem tudom Józsefnek mondani.) hetvenéves ünnepére zászlók lobogtak a házakon, s a népek nagy csoportokban kijöttek a házak elé meglátni az

ideális embereket, kik nem sajnáltak pénzt és fáradságot csupán azért, hogy gyerekkorbeli emlékeiket fölfrissítsék.

Gászner Pali elvezette gárdáját egész a Hertelendy-házig. Ott ráintegetett a vén vadgesztenyefa: „Gyere csak kisfiú, gyere!” – és Pali visszafordult.

Hohó, Palikám! Hiába húztad magadat feszesre és kezdtél peckesebb lépésekkel járni! A szemeim gyöngék, de szívemet nem lehet félrevezetni! Tudom, miért fordultál vissza, bár szó nem esett róla: mert ha tovább mégy és belépsz a gyerekkor délibábos emlékeitől rajzó udvarba, ha megtalálod apád lábanyomát – akkor

úgy sírva fakadsz, hogy kész nevetség lesz egy királyi tanácsostól.

Miután pedig a Rothschild Jakab intésére előállott fogatok a sörgyárba röpítettek bennünket, hát nem-e a visszatérő fiatalság következménye volt, hogy a sörgyár nagytermében a legelső halk kezdeményezésre egy szívvel és lélekkel rákezdettük: „Isten áldd meg a magyart, jó kedvvel, bőséggel!” Oly kitörő lelkesedéssel énekeltük el a fönséges hymnust, mint valamikor Páros Endre tanítósa idejében, mikor még tilos volt a hazafias dalok éneklése.

Ozsonnázás közben érkezett meg Tersánczky Jóska, az álmodozó nagy fiú, ki legolvasottabb közöttünk s folyton tökéletesíti magát oly tudomány ágakban, melyeknek mi csupán a neveit ismerjük.

Bizony, Jóska te is okosabban tennéd, ha a fővárosba igyekeznél, hol megbecsülnének s hol nem nyűgöznéd le tehetségedet a hivatal nehéz igája!

Ozsonna után Knortzer Gyuri főparancsnok elkalauzolt a „Tizenháromvárosba,” és megmutatta a tűzoltó-tanya pompás fölszerelését. Persze itt is a múltat látták a gyerekek. A szíves magyarázás alatt afölött csodálkoztak: hova lett innen a „Ciglenice,” melyen csónakáztunk nyáron s csúszkáltunk télen? Biz azt betemették földdel. Furcsa! Hát az a nagy épület micsoda? Kórház? Ejnye. hisz ott állott a város pajtája és kertje, melyben „gyimnasztikát” tanított Petz, amíg fölépült a tornaterem.

Az esti bankett alatt ki ne ismert volna rögtön a régi Kele Tónira? Tósztozás közben ahogyan gesztikulál, nem-e szakasztott ugyanaz a diákgyerek, aki Bördölmányos előtt (kivel legtöbb kellemetlen afférünk volt,) a latin ékesszólástánból két kézzel skandalta: „Titire, te patule...”

Csak annyiban változtatta meg Tónit későbbi foglalkozása, az ügyvédség, hogy ez készítette kollegájával, Rothschild Jakabbal együtt a jognak védelmére kelni, ámbár ezúttal nem forgott veszedelemben.

Pintarits Tamás azt gondolod, hogy nem látlak, mert olyan hátrahúzódtál? Tamás, te is a régi jó gyerek maradtál! Mivel eljőnnöd kellett a huszonötéves találkozóra, hát eljöttél. S mert bankettezni kellett, hát bankettezel; sőt amikor megszáj, hát iszol is. Nem beszélsz, hanem cselekszel. Miattad mondhatnak amit akarnak.

Igazad van Tamás! Hozzád fogható igazi bölcs kevés van a földön. Azt a semmibe-vesző rövid pillanatot, mit nagyképűsködve emberi életnek hívunk, nem érdemes disputával tölteni!

(Vége következik.)